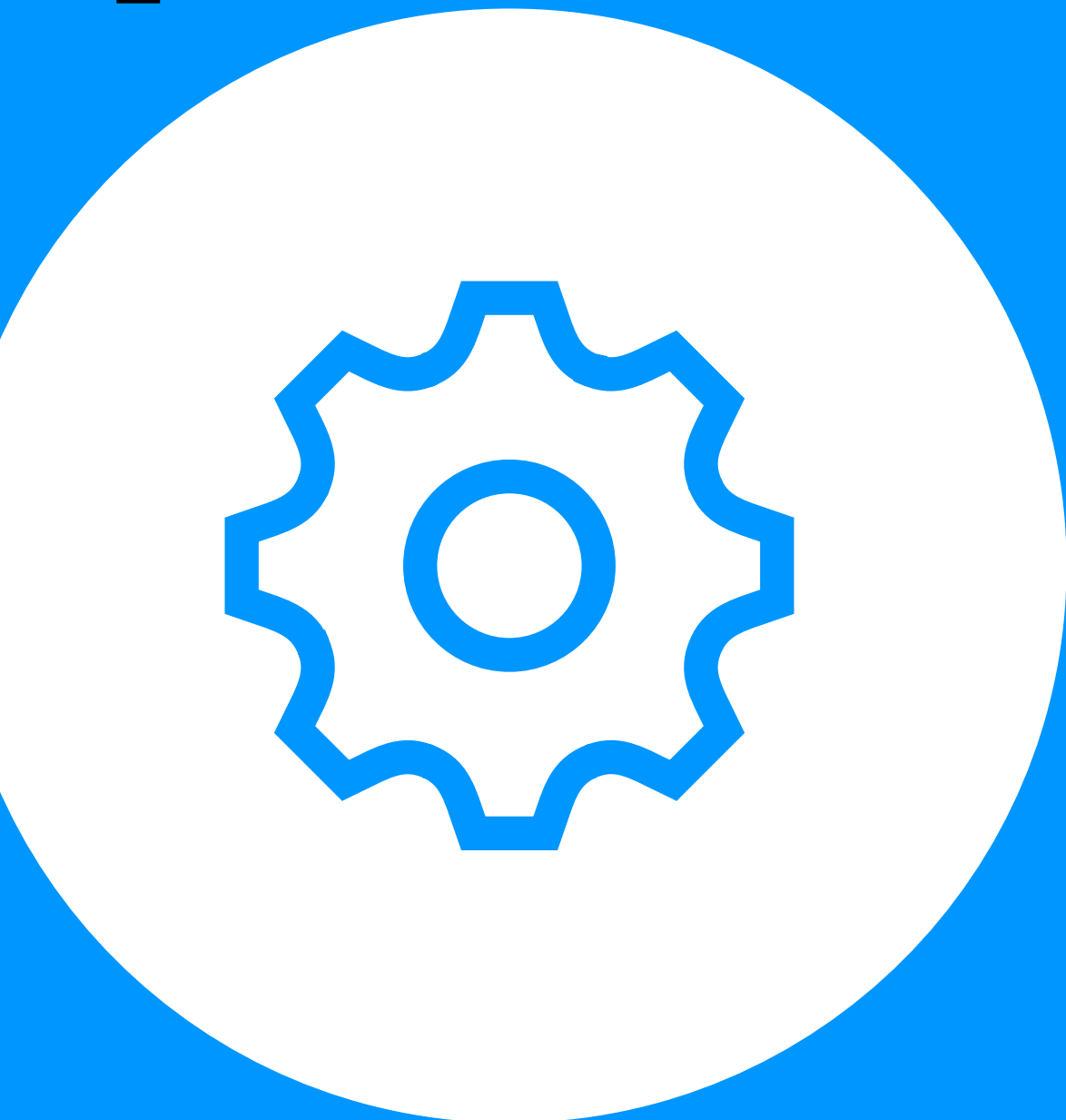

KULTURA W SIECI

13.10 → Paulina Chodnicka i Grzegorz Pindelski

Narzędzia i sposoby
organizowania wydarzeń
kulturalnych online

Wprowadzenie

Teatr Polski w Warszawie błyskawicznie zorganizował się do pracy online w dwóch obszarach:

- 1. formalnie – wydając stosowne komunikaty i rozporządzenia**
- 2. technicznie – zapewniając szybką ścieżkę zakupów i docierając do domów pracowników, by pomóc organizować łączność elektroniczną**

Inicjatywa działań pochodziła zarówno od kierownictwa artystycznego jak i pracowników.

Ważne: wartość tkwiąca w organizacji/instytucji i otwartość na wyzwania.

Trzeba podkreślić fakt, różnica pokoleń nie stanowiła problemu w zrozumieniu sytuacji i szybkiej komunikacji prowadzącej do realizacji pomysłów, również dzięki dialogowi obecnemu na co dzień. Nastawienie na rozwój instytucji, na pokonywanie barier i przeszkód, rozwiązywanie problemów wynikających z nagłych zmian stało się sprzyjającym czynnikiem mającym wpływ na prowadzenie instytucji w sposób ciągły, nawet w okresie lockdownu. Dzięki temu stali odbiorcy mogli zachować kontakt z teatrem. Pojawiła się też ogromna szansa dotarcia z repertuarem online do widza spoza Mazowsza. Dzięki wprowadzeniu symbolicznych opłat za wydarzenia online (3, 5, 8 zł) zmniejszony został również próg dostępu do kultury. Artyści mogli pracować i otrzymywać wynagrodzenie mimo fizycznego zamknięcia instytucji dla działań stacjonarnych.

Najnowsze technologie w świecie wirtualnym w szybkim tempie zmieniają świat. Pytanie: jak w ciągu ostatnich 10–20 lat moje i Twoje/Wasze życie wywróciło się do góry nogami poprzez nowe technologie i nowe media? 1960 – telewizja, 1915 – radio, 1990 – telefony komórkowe, od 1990 – gwałtowny rozwój internetu, 2005 r. – pierwszy film wideo na YouTube (trwające 19 sekund nagranie przedstawiało wycieczkę do zoo jednego z założycieli serwisu), dziś do wielomiliardowa widownia użytkowników YouTube’a. Szerokopasmowy dostęp do internetu praktycznie znosi granice, przez co swobodny dostęp do kultury w sieci jest bardzo otwarty. Czas i siła relacji na żywo! To dla nas wyraźny sygnał, że ludzie chcą mieć poczucie uczestnictwa w wydarzeniach, również kulturalnych. Jeśli nie przez fizyczną obecność, to właśnie śledząc relację na żywo w formie multimedialnej oraz komentując je przy okazji. Za naszego życia czeka nas być może jeszcze 5–6 rewolucji cyfrowych (rzeczywistość wirtualna rozszerzona, sztuczna inteligencja, inteligentne telewizory, drony pozwalające nagrywać nowe formy materiałów video i świat mobilności bezprzewodowej). Czy staniemy się cyfrowymi maniakami? Jak z naszymi treściami dotrzeć do tzw. pokolenia digitalu?

Nagrania na Zoomie

Zrealizowaliśmy 5 nagrań na ZOOMie: „Śluby pannieńskie” Fredry, „Tango” Sławomira Mrożka, „Wilki w nocy” Tadeusza Rittnera, „Króla Maciusia Pierwszego” Janusza Korczaka wraz ze wsparciem Fundacji

Komitetu Praw Dziecka, „Siostry” jednoaktówka Natalii Paź w ramach „Wiadomości z kwarantanny”

- **Przygotowanie mobilnego studia u siebie w domu, dźwięk i ucho – dźwięk to jedna z najistotniejszych kwestii nagrań online, mikrofon w słuchawkach lub w laptopie odpowiednio ustawiony i przyczepiony, oświetlenie przy pomocy lampki lub światła dziennego aby równo doświetlić twarz, wydajny komputer do realizacji i zgrywania materiału, ewentualnie drugi duży ekran do podglądu nagrania, stabilne stałe szybkie łącze internetowe – najlepiej poprzez połączenie kablowe, a nie przez WiFi, bo zakłócenia i niestabilność sieci. Im wolniejsze i niestabilne łącze, tym gorsza jakość transmisji.**
 - **Przygotowanie osób uczestniczących w nagraniach (aktorów) poprzez odpowiedni strój/kostium, makijaż, fryzurę**
1. **Do połączenia i nagrania czytania poprzez program ZOOM potrzebne będą:**
 - **komputer z kamerą internetową (np. laptop),**
 - **łącze internetowe (najlepiej domowe połączenie kablowe lub przynajmniej Wi-fi)**
 - **UWAGA: trudności w realizacji nagrania przy pomocy sygnału internetowego udostępnianego z telefonu,**
 - **słuchawki z mikrofonem,**
 - **oprogramowanie ZOOM (należy je pobrać i zainstalować na własnym komputerze).**
 2. **Z komputerem warto usiąść naprzeciw okna, by światło dzienne oświetlało twarz. Jeśli nie ma**

- takiej możliwości lub światła dziennego jest za mało (a tak zwykle bywa), można dostawić lampkę, za pomocą której oświetlimy twarz (najlepiej dwie lampki o białym świetle z dwóch stron komputera).
3. Komputer warto ustawić nieco wyżej (np. na dwóch czy trzech książkach), by kamera internetowa była naprzeciwko naszej twarzy, a nie pod kątem. Jednocześnie należy pamiętać, by nie ustawiać komputera zbyt wysoko.
 4. Warto zwrócić uwagę na to, co znajduje się w naszym tle.
 5. Jeśli jest taka możliwość, warto podłączyć komputer do Internetu za pomocą kabla internetowego.
 6. Na czas nagrania należy całkowicie wyciszyć telefon komórkowy (połączenie telefoniczne w trakcie nagrania może zakłócić mikrofon wbudowany w komputer).
 7. Użycie słuchawek ułatwi nagranie. Będziemy lepiej słyszeli innych. Warto tak założyć słuchawki, by nie zasłaniały twarzy. Słuchawki powinny mieć mikrofon.

Spektakle zarejestrowane

- **Udostępnianie archiwów – zarejestrowanych materiałów audiowizualnych (szczególnie nagrań spektakli, koncertów, oper itp.) i tworzenie z nich wydarzeń online – premiery spektakli online.**
- **Zachowanie ciągłości działań instytucji kultury poprzez przeniesienie oferty offline do online, szczególnie w okresie zamknięcia, lockdownu, kwarantanny.**

- **Wolny czas w pandemii na dostęp do kultury wirtualnej.**
- **To również tańszy dostęp do kultury poprzez udostępnienie archiwów.**
- **Nowy wizerunek instytucji kultury otwartej zdalnie dla widzów i uczestników działań kulturalnych oraz edukacyjnych – MISJA TEATRU POLSKIEGO W WARSZAWIE.**
- **Dostępność spektakli dla osób spoza Warszawy i Polski**

Warto zwrócić uwagę na:

1. **Promowanie w internecie oferty online instytucji kultury jako produktu prestiżowego, komunikowanie wartościowych treści wirtualnych jako swoistej niszy kulturowej wśród ogromnej treści dostępnej w internecie (przykład Netflix, HBO, portale filmowe VOD)**
2. **Sprzedaż biletów**
3. **Link z dostępem na kilka dni**
4. **Prawa autorskie nagranych materiałów**
5. **Dostępność materiałów dla osób ze szczególnymi potrzebami /przykład „Pinokio” z tłumaczeniem na język migowy/**
6. **Możliwość skorzystania z nagrań wideo z zasobów Teatru Telewizji lub nagrań audio/słuchowisk z zasobów Polskiego Radia (wcześniejsza współpraca z tymi instytucjami) oraz z zasobów Filmoteki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego (FINA.gov.pl), NINATEKA.PL**

- 7. Standardy digitalizacji oraz udostępniania zarejestrowanych materiałów filmowy na stronie NINATEKI, tutaj też dobre praktyki wykorzystania materiałów filmowych do przygotowania wydarzeń online.**
- 8. Youtube Dni Kultury – spektakle i opery dostępne przez cały weekend online za darmo**
- 9. PROMOCJA DZIAŁAŃ ONLINE: reklamy GoogleAds, Facebook (szczególnie wydarzenia) oraz płatny FacebookAds, Twitter, Instagram, TikTok, newslettery do grona odbiorców instytucji, artykuły w prasie, wykorzystanie aktorów/artystów/twórców jako influencerów zapraszających do udziału w wydarzeniach online.**

Salony online

- **Materiały tworzone przez aktorów i aktorki**
- **Salony Online: Maria Jasnorzewska-Pawlikowska, Bolesław Leśmian, ks. Jędrzej Kitowicz „Opis obyczajów...”, Boy-Żeleński „Słówka”, K.I. Gałczyński „Liryki”**
- **postprodukcja materiałów /dodanie muzyki, grafik, logotypów, plansz, poprawa jakości dźwięku i obrazu/**

Techniczne wskazówki dla aktorów nagrywających materiały:

- 1. Nagrania powinny zostać przygotowane w jednym formacie: poziomym lub pionowym.**
- 2. Aby nagrany materiał był w jak najlepszej jakości. Zwykle w ustawieniach nagrywania**

telefonu można zmienić rozdzielczość – wybranie 1920x1080. Liczba klatek przynajmniej 25.

3. Należy zwrócić uwagę na tło, które znajdzie się w nagraniu. Nie powinno ono rozpraszać widza.
4. Zadbać należy o doświetlenie zarówno pomieszczenia, w którym jest nagrywanie jak i twarzy.
5. Pomieszczenie nie powinno być zbyt duże, w przeciwnym razie dźwięk będzie się odbijał od ścian. Odbicia dźwięku zniwelować można np. stawiając za urządzeniem nagrywającym duże poduszki. W trakcie nagrania warto poprosić domowników o ciszę, zamknąć okna i drzwi.
6. Jakość dźwięku, jego poziom ma znaczenie istotne. Tekst wiersza musi być dobrze słyszalny, zatem mówienie zbyt cicho uniemożliwi wykorzystanie nagranych materiału.
7. Telefon/kamerę należy ustawić na stabilnej powierzchni na odpowiedniej do wzrostu wysokości. Unikać należy nagrań wykonywanych pod kątem, z kamerą skierowaną w sufit.

Działania edukacyjne

- Harmider – warsztaty dla dzieci
- Akademia Dojrzałego Twórcy – warsztaty literackie dla seniorów
- Dyskusyjny Klub Teatralny
- Poranki filozoficzne

- 1. Wszystkie działania Szkoły Widzów – programu edukacyjnego Teatru Polskiego w Warszawie zostały przeniesione na platformy ZOOM i Google Meet.**
- 2. Szukaliśmy rozwiązań, które nie będą pogłębiały wykluczenia cyfrowego – np. zajęcia Akademii Dojrzałego Twórcy przybierały formę telefonicznych konsultacji literackich w przypadku braku dostępu do internetu lub braku kompetencji korzystania z narzędzi online.**
- 3. Wprowadzaliśmy dyżury przed wydarzeniem, na którym można było przetestować połączenie i zapoznać się z narzędziem.**
- 4. Przeniesienie działań do internetu wymagało zmian prawno-księgowych: aneksowano umowy i zmieniano opodatkowanie wpływów z biletów, w związku ze świadczeniem usług online, które opodatkowane są stawką 23%.**
- 5. Wykorzystywaliśmy nowe miejsca promocji jak np. grupy w portalach społecznościowych stworzone w czasie kwarantanny.**

Inspiracje

Warto śledzić projekty powstające w ramach programu Narodowego Centrum Kultury zorganizowanego w czasie pandemii *Kultura w Sieci*.

Przykładowe projekty:

- Masterclassy dla młodzieży z mistrzami teatru offowego w formie odcinków na kanale YouTube Teatru Realistycznego**

- **E-Poradnik dla instruktora teatralnego na kanale YouTube Teatru MŁYN**

Transmisje na żywo (przed lockdownem)

Relacje/transmisje na żywo, które kiedyś były jedynie domeną telewizji, obecnie realizowane są internecie, niemalże bezpośrednio z rąk uczestników poprzez smartfony, kamery internetowe, itp. Dostrzegli to również światowi gracze tacy jak Google i Facebook.

Transmisje na YouTube i Facebooku – stabilne platformy, dające ogromne możliwości: od emisji materiału na wszystkich urządzeniach – tabletach, smartfonach, stronach www, po świetne statystyki z geolokalizacją odbiorców. I co ważne, może nas oglądać nieograniczona liczba osób jednocześnie. Warto jednak uważać na niespodzianki przy korzystaniu z utworów chronionych prawem autorskim. YouTube może automatycznie zawiesić transmisję, podając informację o złamaniu praw autorskich. Warto więc mieć do tego, co nadajemy, pełne prawa. Trzeba pamiętać również o prawnych aspektach korzystania z wizerunku – zebranie zgód i oświadczeń na wykorzystanie wizerunków uczestników i twórców wydarzenia online, aby można je było rozpowszechniać na wybranych polach eksploatacji materiałów w internecie.

Przykłady innych platform do streamingu:

- **vod.teatr.bielsko.pl**
- **vod.teatrateneum.pl**
- **vod.teatrpowszechny.pl**
- **platforma Teapp VOD – oprogramowanie dla kultury**

- projekt VOD Teatr w domu (www.coigdzie.pl)
- www.themuba.com (portal Borysa Szyca)
- Ninateka.pl

Wirtualne zwiedzanie

Wykorzystanie spacerów wirtualnych i technologii 3D do prezentacji wnętrz instytucji kultury, wystaw, prezentacji projektów:

- **technika skanowania – fotografowania pomieszczenia i eksponowanych tam obiektów, dodanie punktów interaktywnych wraz z opisami np. danego obiektu znajdującego się na wystawie.**
- **przykłady realizacji: wnętrza 3d.**

Jak stworzyć niezapomniane wydarzenie wirtualne – pomocne wskazówki

1. **Zaplanowanie kto będzie uczestniczył (wybór odbiorców wydarzenia), ustalenie sposobów zapisu/zakupu biletów online na wydarzenie oraz działań promocyjnych**
2. **Zachowanie spójności wydarzenia ze spójnością wizerunku marki instytucji/organizacji**
3. **Określenie tematu/zakresu wydarzenia licząc się z możliwości technicznymi**
4. **Wybranie formatu przekazu online (transmisja, vod, live, nagranie, webinar)**
5. **Dostosowanie sposobów odbioru wydarzenia do urządzeń mobilnych (mobile first)**
6. **Znalezienie dobrego mówcy/artysty/ prowadzącego spotkanie lub debatę/koncert**

7. **Ustalenie dogodnej daty i godziny wydarzenia online**
8. **Wybranie odpowiedniej platform do wydarzenia online i przetestowanie technologii**
9. **Wykonanie próby generalnej**
10. **Rozpoczęcie zgodnie z zaplanowanym czasem /wysłanie powiadomienia o rozpoczęciu/**
11. **Prowadzenie wydarzenia online zgodnie z napisanym skrypcem/scenariuszem**
12. **Zachęcenie odbiorców do interakcji wirtualnej**
13. **Śledzenie wyników /ile osób zarejestrowanych, skąd zainteresowani dowiedzieli się o wydarzeniu, ile osób uczestniczyło, ile minut uczestnicy spędzili oglądając wydarzenie/**

Stworzenie wydarzenia online wymaga strategicznego myślenia, właściwego planowania, mądrych działań marketingowych oraz wyboru właściwej technologii wirtualnej.

Tekst powstał w oparciu o materiały prezentowane podczas webinarium pt. *Narzędzia i sposoby organizowania wydarzeń kulturalnych online*, prowadzonego przez Paulinę Chodnicką i Grzegorza Pindelskiego. Webinaria organizowało Centrum Cyfrowe, a dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu *Kultura w sieci*.

Skład i grafika: Tomek Głowacki

Redakcja: Natalia Cetera

superskrypt

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Dofinansowano ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura w sieci”